SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1064

av Heléne Björklund och Magnus Johansson (båda S)

Statlig närvaro och likvärdig service i hela landet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa en god och likvärdig tillgång till statlig service i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

För att ett land ska hålla ihop måste människor i hela Sverige känna att staten finns där för dem. Det handlar om tillgången till grundläggande samhällsservice, om statliga arbetstillfällen och om möjligheten att få hjälp av myndigheter. Men det handlar också om rättvisa och respekt för det ömsesidiga samhällskontraktet.

Oavsett var i landet man bor ska man kunna förvänta sig en rimlig och likvärdig nivå av statlig service.

Under lång tid har utvecklingen gått i motsatt riktning. Myndigheters lokalkontor har lagts ned, statliga arbetstillfällen har koncentrerats till större städer och den personliga servicen har blivit allt svårare att nå. För människor i mindre kommuner och på landsbygden innebär det längre avstånd, minskad tillgänglighet och en känsla av att staten drar sig tillbaka.

När polisstationen, servicekontoret eller arbetsförmedlingen försvinner från en ort påverkar det människors vardag och riskerar att försvaga förtroendet för samhällets institutioner.

Den statliga närvaron är också viktig för den lokala och regionala utvecklingen. Statliga arbetstillfällen bidrar till arbetsmarknaden, stärker kommunernas attraktivitet och skapar förutsättningar för människor att bo och arbeta i hela landet.

Värna och utveckla de statliga servicekontoren

Den tidigare socialdemokratiskt ledda regeringen tog viktiga steg för att stärka statens närvaro genom att bygga ut antalet statliga servicekontor. Genom Statens servicecenter samordnades flera myndigheters service så att människor enklare skulle kunna få hjälp med sina ärenden.

Den utvecklingen behöver fortsätta. Under de senaste åren har anslagen till Statens servicecenter minskats, vilket har lett till att ett stort antal servicekontor avvecklats. Det är en utveckling som riskerar att öka avståndet mellan medborgarna och staten.

I Blekinge beslutades att servicekontoret i Karlshamn skulle stängas, trots att verksamheten hade ett stort antal besökare. Efter omfattande kritik ändrades beslutet och kontoret fick vara kvar. Det visar vilken betydelse den lokala statliga servicen har och hur viktigt det är att värna den.

En lokalt närvarande polis i varje kommun

Polisens lokala närvaro är en viktig del av människors trygghet och förtroende för samhället. Även här har utvecklingen gått mot en ökad centralisering. Polisstationer har lagts ned och verksamheter har koncentrerats till större orter. I Blekinge har detta bland annat berört Sölvesborg och Olofström, där den tidigare lokala polisverksamheten har ersatts av mer begränsade möjligheter till fysisk service.

Den lokala polisstationen fyller flera funktioner. Den är en plats dit människor kan vända sig för att anmäla brott, lämna uppgifter eller få hjälp. Men den är också en del av polisens förankring i lokalsamhället.

När polisen finns nära invånarna förbättras förutsättningarna för samverkan med kommunen, föreningslivet, näringslivet och andra aktörer i det brottsförebyggande arbetet. Det bör därför säkerställas att det finns en lokalt närvarande polisverksamhet i landets samtliga kommuner, med en fysisk tillgänglighet som motsvarar invånarnas behov.

Tillgång till apotek och läkemedel i hela landet

Tillgången till apotek och läkemedel är en grundläggande del av välfärden och en förutsättning för en jämlik vård. Även på detta område har centraliseringen skapat problem. I delar av landsbygden och glesbygden är avstånden till närmaste

fullserviceapotek stora. För den som är äldre, saknar bil eller har svårt att resa kan möjligheten att hämta ut sina läkemedel bli en betydande utmaning.

Det är inte rimligt att tillgången till en så grundläggande samhällsfunktion ska vara beroende av var man bor. Staten behöver därför ta ett större ansvar för att säkerställa en god tillgång till apotek och läkemedelsservice i hela landet.

Fler statliga arbetstillfällen i hela landet

Statlig närvaro handlar inte enbart om samhällsservice. Det handlar också om var statens verksamheter och arbetstillfällen är placerade. Under den tidigare socialdemokratiskt ledda regeringen genomfördes ett viktigt arbete för att ny- och omlokalisera statlig verksamhet från Stockholm till andra delar av Sverige. Detta arbete bör fortsätta.

Vid nyetableringar av statliga myndigheter och verksamheter bör lokalisering utanför huvudstadsregionen vara ett tydligt alternativ. Detsamma gäller vid omorganisationer och när nya statliga arbetsuppgifter tillkommer. En långsiktigt hållbar lokalisering förutsätter att verksamheternas kompetensbehov beaktas och att möjligheterna på de regionala arbetsmarknaderna tas till vara.

De möjligheter till distansarbete och mer flexibla arbetsformer som utvecklats under senare år bör också användas för att stärka statens närvaro i fler delar av landet.

Statens närvaro måste följas upp

För att säkerställa en god och likvärdig statlig service behövs en löpande uppföljning av hur tillgängligheten utvecklas i olika delar av landet.

Sverige ska vara ett land där människor känner att samhället fungerar, oavsett om de bor i en storstad, en mindre kommun eller på landsbygden.

Heléne Björklund (S) *Magnus Johansson (S)*